Lietas Nr. A420138326, AA43-0781-26/12
ECLI:LV:ADAT:2026:0603.A420138326.6.L

Administratīvā apgabaltiesa

LĒMUMS

Rīgā 2026. gada 3. jūnijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā: tiesnesis referents Kaspars Berķis, tiesneses Ilze Amona un Valda Zommere,

rakstveida procesā izskatījusi /Persona D/ un /Persona E/ blakus sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2026. gada 7. aprīļa lēmumu,

konstatēja

[1] Valsts ieņēmumu dienests (turpmāk – dienests) ar 2026. gada 3. februāra pieprasījumiem lūdza pieteicējiem /Persona D/ un /Persona E/ sniegt paskaidrojumu par nodarbinātību un ienākumu gūšanas avotiem 2026. gada 10. februārī attālināti –*Microsoft Teams* konferenču režīmā. Vienlaikus dienests arī lūdza pieteicējiem iesniegt visu kontu, kas atvērti kredītiestādēs un maksājumu iestādēs gan Latvijā, gan ārpus Latvijas, izrakstus par periodu no 2025. gada 1. janvāra līdz paskaidrojumu sniegšanas dienai.

Pieteicēji 2026. gada 6. februārī, atbildot uz dienesta pieprasījumu, lūdza dienestam sniegt skaidrojumu par pieprasījuma mērķi un pamatojumu, vai pieprasījums ir sastādīts kāda administratīvā procesa ietvarā, vai pieprasījums ir vērsts uz informācijas noskaidrošanu par trešo personu vai par pieteicējiem.

[2] Dienests 2026. gada 10. februārī sniedza atbildi uz pieteicēju 2026. gada 6. februāra iesniegumiem, norādot, ka dienestam ir tiesības pieprasīt informāciju un dokumentus, lai pārbaudītu nodokļu nomaksu. Lai izvērtētu ar /Nosaukums A/ saistītos nodokļu riskus un pieteicēju ienākumus, dienests atkārtoti lūdza līdz 2026. gada 12. februārim iesniegt pilnus kontu izrakstus un 2026. gada 13. februārī sniegt paskaidrojumus par nodarbinātību un ienākumu avotiem, vienlaikus brīdinot par iespējamu administratīvo atbildību informācijas nesniegšanas vai nepatiesas informācijas sniegšanas gadījumā.

Pieteicēji 2026. gada 12. februārī atbildēja uz dienesta pieprasījumu. Iesniegumā norādīts, ka pieteicēji jau ir iesnieguši visu dienesta pieprasījuma mērķim atbilstošo informāciju par ienākošajiem maksājumiem no darba devēja /Nosaukums A/ attiecīgajā periodā. Līdz ar to pieprasījuma būtība ir izpildīta, vienlaikus izsakot gatavību sniegt papildu konkrētu informāciju, ja pieprasījums būs tiesiski pamatots un informācija būs nepieciešama.

[3] Dienests 2026. gada 23. februārī, sniedzot atbildi uz pieteicēju 2026.gada 12. februāra iesniegumiem, norādīja, ka dienestam ir tiesības pieprasīt nodokļu kontrolei nepieciešamo informāciju, tostarp pilnus bankas kontu izrakstus. Tā kā pieteicēji bija iesnieguši tikai daļēju informāciju par atsevišķiem maksājumiem no /Nosaukums A/, dienests atkārtoti aicināja noteiktajā termiņā iesniegt pierādījumus un brīdināja par administratīvo atbildību informācijas nesniegšanas gadījumā.

Dienests, atbildot uz pieteicēju argumentu, ka paskaidrojumu var sniegt rakstveidā, ir norādījis, ka rakstveida saziņa par būtiskiem nodokļu administrēšanas jautājumiem ar konkrētu personu nav uzskatāma par pietiekami efektīvu vai objektīvu, jo tā neļauj dienestam pārliecināties par personas identitāti, uzdot papildu jautājumus vai nodrošināt, ka atbildes sniedz tieši pati persona, nevis trešās personas. Dienests, īstenojot savas likumā noteiktās funkcijas, ir tiesīgs noteikt piemērotāko saziņas veidu, tostarp uzaicināt personu uz paskaidrojumu sniegšanu klātienē vai attālināti, ja tas tiek atzīts par nepieciešamu, un nav pamata atteikties no šādas saziņas kārtības, tādēļ dienests atkārtoti aicināja pieteicējus sniegt paskaidrojumus 2026. gada 4. martā. Vienlaikus dienests norādīja, ka paskaidrojumus var sniegt arī attālināti.

[4] 2026. gada 27. februārī tiesā saņemts pieteicēju pieteikums, kurā lūgts: 1) atcelt dienesta pieprasījumus iesniegt visu uz pieteicēju vārda kredītiestādēs reģistrēto kontu un maksājuma iestāžu kontu izrakstus par periodu no 2025. gada 1. janvāra līdz informācijas sniegšanas brīdim; 2) atcelt informācijas pieprasījumus daļā, kurā pieteicēji uzaicināti ierasties sniegt paskaidrojumus dienestā klātienē vai attālināti; 3) uzlikt pienākumu dienestam uzdot to interesējošos jautājumus pieteicējiem rakstveidā.

[5] Ar Administratīvās rajona tiesas 2026. gada 7. aprīļa lēmumu (turpmāk – 2026. gada 7. aprīļa lēmums) pieņemts pieteikums daļā par dienesta informācijas pieprasījumu izsniegt visu uz pieteicēju vārda kredītiestādēs reģistrēto kontu un maksājuma iestāžu kontu izrakstus par periodu no 2025. gada 1. janvāra līdz informācijas sniegšanas brīdim atcelšanu.

Savukārt pieteikumu daļā par uzaicinājumu sniegt paskaidrojumus klātienē vai attālināti un par pienākuma uzlikšanu dienestam uzdot to interesējošos jautājumus pieteicējiem rakstveidā tika atteikts izskatīt. Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[5.1] No pieteikumā ietvertās pieteicēju argumentācijas izriet, ka pieteicējiem nav iebildumu pret dienesta uzaicinājumu sniegt paskaidrojumu par nodarbinātību /Nosaukums A/ un ienākumu gūšanas avotiem pēc būtības. Pieteicējiem ir iebildumi tieši pret paskaidrojuma sniegšanas formu. Pieteicēji tiesvedības procesā vēlas panākt paskaidrojuma sniegšanu vienīgi rakstveidā un uzskata, ka dienesta uzliktais pienākums sniegt paskaidrojumu klātienē vai attālināti ir patvaļīgs. Kā argumentē pieteicēji, dienests nav tiesīgs piespiest personu ierasties klātienē iestādes telpās, un iestādes uzspiests piedāvājums izmantot jaunu programmatūru, lai pieslēgtos *Microsoft Teams*, ir ārpus jebkādas kritikas, jo tādējādi pieteicējiem ir nepieciešams iegādāties veiktspējīgāku datoru ar videoierīci un nodrošināt interneta pieslēgumu, kas ikdienā pieteicējiem nav nepieciešams. Vienlaikus, lai arī abi pieteicēji citstarp ir pieminējuši arī savu darbnespēju, no pieteikuma un tam pievienotajiem pieteicēju procesuālajiem dokumentiem ir acīmredzams, ka nevis darbnespēja ir īstais iemesls, kādēļ pieteicēji iebilst dienesta uzaicinājumam sniegt paskaidrojumus klātienē vai attālināti, bet gan pieteicēju uzskats, ka dienests vispār nav tiesīgs pieteicējiem izteikt šādu uzaicinājumu, savukārt pieteicējiem nav pienākuma to izpildīt.

[5.2] Vērtējot tiesas kompetences apjomu lietās par dienesta informācijas pieprasījumu tiesiskumu, Senāts norādījis, ka tiesas uzdevums atbilstoši pieteikuma pamatojumam ir pārbaudīt, vai strīdus informācijas pieprasījumi nav prettiesiski un patvaļīgi. Tiesai atbilstoši pieteikuma pamatojumam jāvērtē informācijas pieprasījuma iespējamais prettiesiskums atbilstoši konkrētām tiesību normām, kā arī vispārīgas patvaļas pazīmes. Piemēram, būtu iespējams vērtēt, vai personai ir saprotams informācijas pieprasījuma un iestādes izmeklēšanas mērķis un pamatojums: informācijas pieprasījums, ja nav skaidrs tā mērķis un attiecīgi nav skaidras varbūtēju pamatotu iebildumu iespējas, hipotētiski paver ceļu iestādes patvaļai. Tāpat tiesai būtu iespējams pārbaudīt, vai informācijas pieprasījums ir samērīgs (*Senāta 2025. gada 27. oktobra lēmuma lietā Nr. SKA-324/2025, 13. punkts*).

[5.3] Likuma “Par nodokļiem un nodevām” 17. pantā reglamentēta virkne dienesta ierēdņu tiesību nodokļu administrēšanā, tostarp tiesības pieprasīt un saņemt nepieciešamos paskaidrojumus no fiziskām personām (17. panta otrās daļas 4. punkts). Arī no Administratīvā procesa likuma 59. panta otrās daļas izriet, ka dienests, iegūstot informāciju, kas nepieciešama lēmuma pieņemšanai, var izmantot visas tiesiskās metodes, arī iegūt informāciju ar liecinieku palīdzību. Līdz ar to normatīvajos aktos dienestam ir piešķirtas plašas pilnvaras un iespējas nodokļu administrēšanā, tostarp pirms administratīvā akta izdošanas noskaidrot lietas apstākļus un savākt pierādījumus. Normatīvie akti neierobežo dienestu šo pilnvaru īstenošanā vienīgi ar rakstveida komunikāciju paskaidrojuma iegūšanā no fiziskām personām. Likuma “Par nodokļiem un nodevām” 17. panta otrās daļas 4. punktā nav norādīts, ka dienests vienīgi rakstveidā ir tiesīgs pieprasīt un saņemt paskaidrojumus no fiziskām personām. Dienests pamatoti pieteicējiem ir paskaidrojis, ka ir tiesīgs noteikt konkrētajai situācijai atbilstošāko saskarsmes veidu iestādei nepieciešamās informācijas iegūšanai. Ievērojot minēto, dienesta tiesības uzaicināt pieteicējus sniegt paskaidrojumus klātienē iestādes telpās ir paredzētas iepriekš norādītajā normatīvajā regulējumā. Līdz ar to dienesta uzaicinājums pieteicējiem ierasties iestādē uz paskaidrojumu sniegšanu nav patvaļīgs. Dienests, uzaicinot pieteicējus uz paskaidrojumu sniegšanu klātienē, ir rīkojies savas normatīvajos aktos noteiktās kompetences ietvaros.

[5.4] Pieteicēji nav dienestu informējuši par tehniskiem šķēršļiem īstenot paskaidrojumu sniegšanu attālināti vai lūguši atlikt paskaidrojumu sniegšanu līdz brīdim, kad būs noslēgusies pieteicēju darbnespēja. Kā izriet no dienesta saziņas ar pieteicējiem, dienests ir bijis pretimnākošs, vairākkārt atliekot paskaidrojuma sniegšanas laiku, kā arī piedāvājot iespēju sniegt paskaidrojumu attālināti. Tomēr pieteicēju pozīcija ir acīmredzami vērsta uz paskaidrojuma nesniegšanu klātienē vai attālināti, jo dienests, pieteicēju ieskatā, izvirza prasību, kuru tas nav tiesīgs izvirzīt.

Līdz ar to, ja pieteicēju tehniskās iespējas ir šķērslis paskaidrojuma sniegšanai attālināti, pieteicēji paskaidrojuma sniegšanai var ierasties iestādes telpās klātienē. Savukārt, ja pieteicēju atrašanās darbnespējā ir šķērslis paskaidrojuma sniegšanai klātienē vai arī attālināti, tad tas ir risināms savstarpējas komunikācijas ceļā, vienojoties ar dienestu par piemērotu paskaidrojuma sniegšanas laiku. Ievērojot, ka pieteicēji darbnespējas laikā ir snieguši dienestam izvērstus rakstveida iebildumus par informācijas pieprasījumiem, kuros nav norādīts uz nespēju ierasties dienestā tieši darbnespējas dēļ, dienestam nebija pamata uzskatīt, ka darbnespēja pati par sevi liedz pieteicējiem ierasties iestādē klātienē vai sniegt paskaidrojumu attālināti. Turklāt darbnespējas cēloņi mēdz būt dažādi, līdz ar to darbnespējas apstākļi paši par sevi nav automātisks pamats uzskatīt, ka pieteicēji objektīvi nav spējīgi sniegt paskaidrojumu.

Dienests pieteicēju atrašanos darbnespējas stāvoklī ir ņēmis vērā, piedāvājot alternatīvu risinājumu – paskaidrojuma sniegšanu attālināti. Tādējādi dienests ir izrādījis saprotošu attieksmi un pretimnākšanu pieteicējiem, ar savu rīcību apliecinot gatavību pieteicēju darbnespējas situācijā meklēt abpusēji pieņemamu risinājumu.

[5.5] Konkrētajā situācijā dienesta izšķiršanās par labu paskaidrojuma sniegšanai klātienē vai attālinātā formā ir racionāla, objektīvi saprotama un tai ir leģitīms mērķis – nodrošināt pieteicēju paskaidrojumu augstāku ticamību. Iestāde pamatoti pieteicējiem ir skaidrojusi, ka pieteicēju norādītā rakstveida saziņa nav uzskatāma par efektīvu, jo šādā veidā nav iespējams izslēgt iespējamību, ka pieteicēju vietā paskaidrojumu faktiski varētu sagatavot un sniegt cita persona. Šo iespējamību nevar izslēgt arī pieteicēju paskaidrojumu parakstīšana ar drošu elektronisko parakstu. Turklāt pierādījumu iegūšanas efektivitātes kontekstā bez ievērības nav atstājams apstāklis, ka tieši paskaidrojuma sniegšana klātienē vai attālināti sniedz iespēju dienestam nepieciešamības gadījumā uzdot papildu precizējošos jautājumus, ja tādi radušies, uzklausot paskaidrojuma sniedzēja atbildi.

Dienests ir arī informējis pieteicējus par paskaidrojuma sniegšanas mērķi un pamatojis tā nepieciešamību. Proti, dienests pārbauda iespējamo /Nosaukums A/ nodokļu nenomaksas risku, un lai noskaidrotu, vai pieteicēju norēķinu kontos netiek ieskaitīti naudas līdzekļi, kuri ietekmē vai varēja ietekmēt nodokļu aprēķinu un budžetā iemaksājamās nodokļu summas noteikšanu cita nodokļu maksātāja kontroles pasākuma ietvaros, no pieteicējiem kā /Nosaukums A/ nodarbinātām personām dienestam ir nepieciešams saņemt informāciju. Pieteikumā ietvertā pieteicēju argumentācija nepārprotami norāda uz to, ka pieteicējiem ir pilnībā saprotams uzaicinājuma uz paskaidrojuma sniegšanu mērķis un pamatojums. Dienests pieteicējiem ir arī izskaidrojis paskaidrojuma sniegšanas formas mērķi, darot zināmus konkrētus apsvērumus, kādēļ dienestam nepieciešams saņemt pieteicēju paskaidrojumus tieši klātienē vai attālināti videokonferences režīmā. Arī tas, kā redzams no pieteikuma, pieteicējiem ir zināms un objektīvi saprotams.

Līdz ar to dienesta uzaicinājums sniegt paskaidrojumu ir acīmredzami saistīts ar dienesta norādīto uzaicinājuma mērķi. Kā norādījis Senāts, tiesai nav tālāk padziļināti jāvērtē pieprasītās informācijas nepieciešamība iespējamā administratīvajā procesā; tas ir iestādes rīcības brīvībā ietilpstošs jautājums.

[5.6] Dienesta uzaicinājums pieteicējiem ierasties klātienē iestādē uz paskaidrojuma sniegšanu vai sniegt paskaidrojumu attālināti nav uzskatāms arī par objektīvi apgrūtinošu un nesamērīgu (pārmērīgu). Kā minēts iepriekš, ja pieteicējiem ir tehniski šķēršļi paskaidrojuma sniegšanai attālināti, proti, pieteicējiem nav datora un interneta, pastāv alternatīva – klātienes dienesta apmeklējums.

Ievērojot minēto, konstatējams, ka pieteicējiem ir skaidri norādīts, kāda rīcība viņiem ir jāveic. Tāpat norādīts gan pamatojums, kāpēc paskaidrojuma sniegšana klātienē vai attālināti tiek pieprasīta, gan no pieprasījuma skaidri izriet tā mērķis – /Nosaukums A/ nodokļu nenomaksas riska pārbaude. Līdz ar to pieteicējiem objektīvi ir norādīts paskaidrojuma sniegšanas klātienē vai attālināti un iestādes izmeklēšanas mērķis un pamatojums. Tādējādi pieteicējiem ir nodrošinātas varbūtēju pamatotu iebildumu iespējas, lai vērstos pret hipotētisku iestādes patvaļu, kas konkrētajā gadījumā acīmredzami nav konstatējama.

[5.7] Ievērojot minēto, tiesa atzina, ka pieteikums daļā par informācijas pieprasījumu atcelšanu daļā par uzaicinājumu sniegt paskaidrojumu klātienē vai attālināti videokonferences režīmā un pienākuma uzlikšanu dienestam uzdot to interesējošos jautājumus pieteicējiem rakstveidā ir acīmredzami noraidāms pēc būtības. Līdz ar to pieteikums šajā daļā ir atsakāms izskatīt, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma $191.^1$ panta pirmo daļu.

[6] Pieteicēji iesniedza blakus sūdzību par 2026. gada 7. aprīļa lēmumu daļā, ar kuru atteikts pieņemt pieteicēju pieteikumu par dienesta informācijas pieprasījumu atcelšanu daļā par uzaicinājumu sniegt paskaidrojumu klātienē vai attālināti un pienākuma uzlikšanu dienestam uzdot to interesējošos jautājumus pieteicējiem rakstveidā. Blakus sūdzība pamatota ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[6.1] Administratīvā procesa likuma $191.^1$ pants pieļauj pieteikuma atteikšanu tikai noteiktos gadījumos. Senāta judikatūrā uzsvērts, ka šī norma ir izņēmuma rakstura un interpretējama šauri, jo tās piemērošana ierobežo personas tiesības uz taisnīgu tiesu.

[6.2] Konkrētajā situācijā pastāv vairāki strīdīgi tiesību jautājumi par iestādes pilnvarām un paskaidrojumu sniegšanas formu, kas nav viennozīmīgi atrisināti normatīvajā regulējumā. Tie prasa tiesas vērtējumu pēc būtības.

[6.3] Pieteicēji norāda uz datu minimizēšanas principa pārkāpumu, ņemot vērā, ka dienests nepieciešamo informāciju varēja iegūt arī rakstveidā.

[6.4] Likumdevēja mērķis attiecībā uz $191.^1$ pantu bija nodrošināt tiesai iespēju atteikt tādu pieteikumu pieņemšanu, kas ir acīmredzami nepamatoti, ļaunprātīgi vai atkārtoti iesniegti, nevis ierobežot to personu tiesības uz pieeju tiesai, kuras ar attiecīgu prasījumu tiesā vēršas pirmo reizi.

[6.5] Pieteikumā ietvertie prasījumi ir savstarpēji cieši saistīti un vērsti uz vienu tiesisko jautājumu – informācijas pieprasījuma tiesiskuma pārbaudi. To sadalīšana un daļēja noraidīšana rada nepamatotu pieņēmumu par acīmredzamu nepamatotību un faktiski sašaurina tiesas kontroles apjomu, kas nav saderīgi ar efektīvu tiesas aizsardzību.

[7] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 322. panta otro daļu tiesa blakus sūdzību izskata rakstveida procesā.

[8] Pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi 2026. gada 7. aprīļa lēmuma pamatojumu kopsakarā ar blakus sūdzības argumentiem, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka blakus sūdzība nav pamatota, bet 2026. gada 7. aprīļa lēmums atstājams negrozīts. Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka 2026. gada 7. aprīļa lēmumā ietvertais

pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tādēļ saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 286. panta trešo daļu pievienojas lēmuma motivācijai un atkārtoti izvērstāku argumentu izklāstu nenorāda.

Attiecībā uz blakus sūdzībā norādītajiem argumentiem apgabaltiesa norāda turpmāk minēto.

[9] Pieteicēji blakus sūdzībā ir norādījuši, ka tiesa atteikusi pieteikumu izskatīt, neizvērtējot pieteikumā norādītos apstākļus pēc būtības.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 191.[1] panta pirmo daļu tiesnesis var atteikt pieteikuma izskatīšanu, ja tas ir acīmredzami nepamatots – acīmredzami noraidāms pēc būtības. Tādējādi šis regulējums ļauj tiesnesim no pieteikuma izrietošo tiesisko strīdu izšķirt pēc būtības jau pieteikuma stadijā, faktiski noraidot prasījumu bez tiesvedības ierosināšanas. Vienlaikus jāņem vērā, ka Administratīvā procesa likuma 191.[1] pantā noteiktās tiesības atteikt pieteikuma izskatīšanu tostarp paredz pienākumu tiesnesim pārliecināties, ka pieteikums ir acīmredzami nepamatots, kas ir izdarāms vienīgi rūpīgi izvērtējot pieteikumā ietvertos argumentus pēc būtības (sal. *Senāta 2022. gada 22. februāra lēmuma lietā Nr. SKA-593/2022 8. punkts*).

Apgabaltiesa, pārbaudot 2026. gada 7. aprīļa lēmumu, secina, ka pirmās instances tiesa ir sniegusi izvērtējumu un detalizēti pamatojusi, kādēļ pieteicēju norādītie iebildumi nerada šaubas par dienesta rīcības samērīgumu. Turklāt tiesa pamatoti ņēmusi vērā, ka dienests pieteicējiem nodrošināja alternatīvus risinājumus, proti, paskaidrojumu sniegšanu gan klātienē, gan attālināti, kā arī vairākkārt atlika paskaidrojumu sniegšanas termiņus, lai nodrošinātu pieteicējiem reālu iespēju izpildīt iestādes pieprasījumu un sniegt nepieciešamos paskaidrojumus sev piemērotākajā veidā. Vienlaikus pieteicēji nebija snieguši informāciju par tādiem objektīviem apstākļiem, kas padarītu neiespējamu paskaidrojumu sniegšanu kādām no dienesta piedāvātajām formām.

[10] Pieteicēji blakus sūdzībā ir norādījuši, ka tiesību normas neparedz dienesta tiesības pieprasīt sniegt paskaidrojumus tikai klātienē vai attālināti.

Likuma “Par nodokļiem un nodevām” 17. panta otrās daļas 4. punkts nosaka, ka dienesta ierēdņiem ir tiesības pieprasīt un saņemt nepieciešamos paskaidrojumus. Minētā norma piešķir dienestam tiesības iegūt paskaidrojumus nodokļu administrēšanas funkciju izpildei nepieciešamajā apjomā, taču vienlaikus nenosaka konkrētu paskaidrojumu sniegšanas formu vai tehnisko saziņas veidu. Likumdevējs nav paredzējis, ka paskaidrojumi būtu sniedzami vienīgi rakstveidā, kā arī nav ierobežojis dienesta tiesības izvēlēties konkrētajai situācijai piemērotāko paskaidrojumu iegūšanas veidu. Tādējādi normatīvais regulējums dienestam piešķir rīcības brīvību organizēt paskaidrojumu iegūšanas procesu tādā formā, kas konkrētajos apstākļos nodrošina efektīvu un pilnvērtīgu lietas apstākļu noskaidrošanu. Līdz ar to apstāklis, ka normatīvajos aktos nav *expressis verbis* norādītas dienesta tiesības pieprasīt paskaidrojumu sniegšanu klātienē vai attālināti videokonferences režīmā, pats par sevi nenozīmē, ka šādas tiesības dienestam nepastāv. Pretēja interpretācija nepamatoti sašaurinātu likumdevēja dienestam piešķirto kompetenci, jo faktiski ierobežotu dienesta iespējas izvēlēties efektīvākos līdzekļus un veidus pierādījumu iegūšanai un lietas apstākļu noskaidrošanai nodokļu administrēšanas procesā.

[11] Nav pamatots pieteicēju arguments, ka dienestam, pieprasot sniegt paskaidrojumus klātienē vai attālināti, tiktu pārkāpts datu minimizēšanas princips.

Datu minimizēšanas princips nosaka, ka iestāde drīkst ievākt tikai tos personas datus, kas ir nepieciešami norādītajiem apstrādes nolūkiem. Apstāklis, ka dienests paskaidrojumu iegūšanai izvēlējies klātienes vai videokonferences formu, pats par sevi nenozīmē pārmērīgu personas datu apstrādi. Šāda forma ir saistīta ar dienesta norādīto mērķi – pārliecināties par paskaidrojumu sniedzēja identitāti, nodrošināt atbilžu ticamību un nepieciešamības gadījumā uzdot precizējošus jautājumus. Līdz ar to apgabaltiesai nav pamata secināt, ka konkrētajā gadījumā būtu pārkāpts datu minimizēšanas princips.

[12] Pieteicēji pamatoti norādījuši, ka viena no Administratīvā procesa likuma 191.[1] panta funkcijām ir novērst tiesas darba traucēšanu ar acīmredzami nepamatotiem pieteikumiem. Taču no Administratīvā procesa likuma 191.[1] panta satura un Senāta judikatūras izriet, ka normas mērķis ir arī izvairīties no tādu tiesvedību ierosināšanas, kurās jau sākotnēji ir acīmredzams, ka prasījums nav juridiski pamatots un tiks noraidīts bez nepieciešamības veikt plašāku lietas apstākļu izmeklēšanu (sal. *Senāta 2017. gada 31. janvāra lēmuma Nr. SKA-686/2017 (670019416) 8. punkts*). Līdz ar to apstāklis, ka pieteicēji tiesā vērsušies pirmoreiz, pats par sevi neizslēdz Administratīvā procesa likuma 191.[1] panta piemērošanu.

[13] Pieteicēju arguments, ka viņu darbnespēja pati par sevi liedza sniegt paskaidrojumus klātienē vai attālināti, nav pierādījumos balstīts. Proti, kā pareizi norādījusi pirmās instances tiesa, darbnespējas fakts automātiski nenozīmē personas objektīvu nespēju sazināties ar iestādi vai sniegt paskaidrojumus. No lietas materiāliem izriet, ka pieteicēji darbnespējas laikā bija sagatavojuši un iesnieguši izvērstus rakstveida dokumentus, kas objektīvi apliecina viņu spēju komunicēt ar iestādi un formulēt savu viedokli. Lietā nav iesniegta medicīniska rakstura informācija, kas objektīvi apliecinātu, ka pieteicēju veselības stāvoklis liedz viņiem sniegt paskaidrojumus attālināti vai klātienē.

[14] Vienlaikus pieteicēji ir pauduši vairākus pieņēmumos balstītus argumentus, piemēram, ka paskaidrojumu sniegšana videokonferences režīmā nenovērš iespējamību, ka paskaidrojumus pieteicēju vietā var sniegt cita persona, piemēram, izmantojot dziļviltojuma rīkus. Taču tie nav balstīti konkrētās lietas faktiskajos apstākļos, līdz ar to nav atzīstami par juridiski nozīmīgiem.

Apgabaltiesa norāda, ka ir izvērtējusi visus lietas dalībnieku izvirzītos argumentus, taču lēmumā ir sniegusi pamatojumu tikai būtiskākajiem, kuriem tās ieskatā ir nozīme lietas pareizai izspriešanai no tiesību viedokļa. Tiesai ir pienākums argumentēt lēmumu, bet tas nav saprotams kā prasība detalizēti atbildēt uz jebkuru argumentu. Tiesai ir atļauts izvērtēt argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa (*sk. Senāta 2006. gada 12. septembra sprieduma lietā Nr. SKA- 280/2006 8. punktu*).

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 323. panta pirmās daļas 1. punktu un 324. panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nolēma

atstāt negrozītu Administratīvās rajona tiesas 2026. gada 7. aprīļa lēmumu daļā, ar kuru atteikta /Persona D/ un /Persona E/ pieteikumu izskatīšana par Valsts ieņēmumu dienesta informācijas pieprasījumu atcelšanu daļā par uzaicinājumu sniegt paskaidrojumu klātienē vai attālināti un pienākuma uzlikšanu Valsts ieņēmumu dienestam uzdot to interesējošos jautājumus /Persona D/ un /Persona E/ rakstveidā, bet /Persona D/ un /Persona E/blakus sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams un stājas spēkā no tā pieņemšanas brīža.

Tiesnesis Tiesnese Tiesnese

K. Berķis I. Amona V. Zommere